

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ПРАВОЗНАВСТВА В ШКОЛІ

На сьогоднішній день у нашій вітчизняній шкільній освіті, а саме у викладанні деяких дисциплін починає набирати обертів використання проектних технологій що є досить актуальним. У викладанні правознавства також запроваджується застосування даних технологій, що допомагає вдосконалити систему викладання суспільствознавчих дисциплін.

Проектний метод-це дидактичний засіб активізації пізнавальної діяльності учнів, розвитку креативного мислення й формування визначених у них особистісних якостей. Вони залюбки погодяться працювати над проектами, бо у даному виді роботи проявляється креативність та цілеспрямованість. Три «кити», на яких тримається дана технологія-це самостійність, діяльність, результативність. Такий метод допомагає учням самостійно пройти всі етапи дослідження обраної проблеми, формує навички пошукової, аналітичної, творчої діяльності.

Серед педагогічних технологій, що нині застосовуються під час навчання правознавства у школі, і мають прагматичну спрямованість на результат, що з'являється у процесі вирішення тієї чи іншої проблеми, виокремлюється проектна технологія навчання. У вітчизняній і зарубіжній педагогіці цьому питанню присвячували свої праці: К. Баханов, О. Онопрієнко, О. Пехота, С. Шевцова, І. Єрмаков, В. Гузєєв, Г. Селевко, Є. Полат, Р. Курбатов, Н. Пахомова, Н. Тарасова та інші. їхні дослідження і публікації започаткували розв'язання загальних проблем з теми.

Вибираючи тему проекту, слід врахувати його соціальну спрямованість, зв'язок з досліджуваними у відповідному курсі правознавства темами, наявність необхідних знань й особистого досвіду учнів з цієї проблеми, можливість

реалізації міжпредметних зв'язків. Особливо популярними серед учнів є проекти краєзнавчої, історико-політичної, правознавчої спрямованості.

Проекти, виконувані у межах навчального процесу на уроках правознавства можна класифікувати за декількома ознаками. За типом продукту, що є результатом проектної діяльності, їх можна поділити на: дослідницькі, творчі, інформаційні, технологічні, практико-орієнтовані. За тривалістю виконання проекти можна поділити на:

- 1) короткострокові;
- 2) середньострокові;
- 3) довгострокові.

Залежно від кількості учасників проекти поділяються на індивідуальні та групові (від двох та декількох десятків учнів).

Вибір тематики проектів залежно від ситуації може бути різним. По-перше, у деяких випадках вона може формуватися спеціалістами органів освіти у межах затверджених програм. По-друге, пропонуватися вчителями з урахуванням навчальної ситуації, професійних інтересів, інтересів і здібностей учнів. По-третє, може обиратися і самими учнями, які, природно, орієнтуватимуться власними інтересами, не тільки пізнавальними, але й творчими, прикладними.

Організація проектної діяльності, саме її запровадження у навчально-виховний процес базується на використанні учителем різноманітних методів навчання. На думку, Н.Матяш, провідними методами навчання школярів проектної діяльності є: вербальні (розповідь, бесіда, дискусія), демонстрація, інформаційна підтримка, мозковий штурм, історичний аналіз, захист і оцінка проєктів, сомапрезентація, конкурси творчих проєктів. Наприклад, постановка вистави з правової тематики, сценарій якої повинен наповнюватися інформаційними дослідженнями учнів, охоплює цілий комплекс названих методів.

Використовувати проектні технології можна будь як. Як допоміжний матеріал при викладанні вчителем нової теми (таблиці статистики, портрети видатних діячів), при самостійній роботі учнів (проектна робота з метою дослідження певної проблеми).

Вчитель правознавства у школі може використовувати проект, адже вони є посібником у поясненні нового матеріалу. Роботу за проектною технологією необхідно організувати таким чином, щоб учні навчалися: визначати основні та поточні (проміжні) цілі та завдання; шукати шляхи їх вирішення, обираючи оптимальніші; здійснювати й аргументувати вибір; передбачати наслідки вибору; діяти самостійно (без підказки); порівнювати отриманий результат з тим, що передбачається; об'єктивно оцінювати процес (саму діяльність) і результат проектування і, звичайно, набути достатнього, як для свого віку, рівня компетентостей.

Проектна діяльність передбачає низку умовних етапів, сутність яких учні визначають по-різному. Проектна технологія не передбачає твердої алгоритмізації дій і не виключає творчого підходу, але вимагає відповідності принципам проектної діяльності. Структура побудови проекту на правову тематику залежить від типу проекту, специфіки навчального предмета, авторських педагогічних розробок конкретної теми проектів. Тому для різних видів проектів може передбачатися різна кількість етапів. Однак, якщо уніфікувати, то можна виокремлювати п'ять етапів проектної діяльності. Послідовність етапів роботи над проектом відповідає етапам продуктивної пізнавальної діяльності: проблемна ситуація-проблема, виявлена в ній і усвідомлена людиною-пошук способів розв'язання проблеми-рішення.

Етапи роботи над проектом можна подати у наступній послідовності:

- *пошуковий* (визначення теми проекту, пошук і аналіз проблеми, постановка мети проекту);

- *аналітичний* (збір і вивчення інформації, аналіз наявної інформації, пошук оптимального способу досягнення мети проекту, побудова алгоритму діяльності, складання плану реалізації проекту: покрокове планування робіт, аналіз ресурсів);
- *практичний* (виконання запланованих технологічних операцій, поточний контроль якості, внесення за необхідності змін у роботу);
- *презентаційний* (підготовка презентаційних матеріалів, презентація проекту, вивчення можливостей використання результатів проекту);
- *контрольний* (аналіз результатів виконання проекту, оцінка якості проекту). Така розгорнута схема не може бути універсальною.

Частково вона може бути видозміненою залежно від типу проекту, індивідуальних особливостей класу, творчості самого вчителя.

Кожен учитель будує алгоритм виконання учнями роботи над проектом:

1. Підготовка (визначення мети та теми проекту).
2. Планування (визначення джерел інформації, послідовності і виконання проекту).
3. Збір і аналіз інформації.
4. Презентація навчального проекту.
5. Підведення підсумків, оцінювання результатів діяльності учнів.

Програма з правознавства передбачає усвідомлення учнями тієї чи іншої теми, зокрема її розуміння та самостійного опрацювання поданого матеріалу вчителем. Отже, вчитель може дати на обговорення актуальні проблеми з даної теми і запропонувати оформити домашнє завдання у вигляді проектів. Учні формуються у групи по чотири-шість чоловік, обирається керуючий що координує діяльність групи.

У сучасній вітчизняній і зарубіжній педагогіці вважається, що найбільш перспективними ідеями, що містяться в роботі за проектною технологією є: зміцнення зв'язку школи з життям; розвиток індивідуальних здібностей і

схильностей учнів; розвиток умінь планувати свою навчальну працю й самостійно виконувати її; система контролю й самоконтролю.

У проектному навчанні правознавства проявляється раціональне поєднання теоретичних знань і практичних дій під час вирішення конкретної проблеми, використовується сукупність проблемних, дослідницьких, практичних методів роботи, за своєю сутністю завжди творчих. У цьому його переваги над іншими видами навчання. Кінцевим результатом проектів з історії є текст, художнє зображення, вистава, відеофільм, мультимедійна презентація, макет.

Отже, технології проектного навчання правознавства є організація навчання правознавства, за якою учні набувають знання, уміння, ставлення та досвід (компетентності) у процесі планування й виконання завдань, спрямованих на створення і презентацію учнем певного продукту. Перспективи подальших пошуків у напрямку дослідження полягають у розробці змісту методики застосування проектних технологій навчання правознавства, які б підвищили рівень ключових і предметних компетентностей.